

Bruxelles, 28.5.2020
COM(2020) 452 final

2018/0197 (COD)

Propunere modificată de

REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI

privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune

EXPUNERE DE MOTIVE

1. CONTEXTUL PROPUNERII

• Motivele și obiectivele propunerii

În urma pandemiei de COVID-19, economia europeană a suferit un șoc exogen profund și fără precedent. Economia înregistrează o contracție, iar șomajul este în creștere; incertitudinea cu privire la situația care va urma ar putea duce la o redresare mai lentă. Răspunsurile inițiale la criză au depins în mare măsură de capacitățile naționale și regionale, care diferă considerabil de la un stat membru la altul și de la o regiune la alta, datorită diversității structurilor economice și a marjelor de manevră bugetară. Aceste diferențe pot duce la o redresare asimetrică și pot contribui la creșterea disparităților regionale, care, la rândul lor, pot submina piața unică, stabilitatea financiară a zonei euro și solidaritatea Uniunii noastre.

Răspândirea coronavirusului în toate țările a determinat numeroase guverne să introducă măsuri fără precedent pentru a ține sub control pandemia, cum ar fi încetarea temporară a activității economice sau restricții generalizate cu privire la călătorii și mobilitate, și a creat o incertitudine sporită pe piețele financiare. Această situație poate determina, la rândul său, scăderi bruște ale producției la nivelul multor economii, cu consecințe sociale grave, și poate crea provocări importante pentru finanțele publice în anii următori; acestea pot limita, la rândul lor, investițiile publice necesare pentru redresarea economică.

Comisia propune să se exploateze capacitatea deplină a bugetului UE pentru a mobiliza investițiile și a concentra sprijinul financiar la începutul perioadei, în primii ani de redresare, care sunt cruciali. Aceste propuneri se bazează pe doi piloni. Pe de o parte, un Instrument european de redresare pentru situații de urgență, care va impulsiona temporar capacitatea financiară a bugetului UE, utilizând marja de manevră a bugetului UE pentru a obține finanțare suplimentară pe piețele financiare. Pe de altă parte, un cadru financiar multianual consolidat pentru perioada 2021-2027. Comisia propune consolidarea programelor-cheie prin intermediul Instrumentului european de redresare, pentru a direcționa rapid investițiile acolo unde sunt cel mai necesare, pentru a întări piața unică, pentru a intensifica cooperarea în domenii precum sănătatea și gestionarea crizelor și pentru a dota Uniunea cu un buget adaptat pentru a asigura tranziția pe termen lung către o Europă mai rezilientă, mai verde și digitalizată.

Prezenta propunere se încadrează în al doilea pilon menționat mai sus. Este esențial să se asigure o redresare rapidă a economiei UE în urma pandemiei de COVID-19, îndeplinindu-se totodată obiectivul tratatului de a promova convergența și de a reduce disparitățile. Acest lucru necesită acțiuni specifice în contextul economiilor naționale și regionale. Investițiile în domeniul politicii de coeziune trebuie să joace un rol primordial în asigurarea unei redresări generale, pregătind terenul pentru o dezvoltare economică pe termen lung. Atunci când se acordă sprijin, trebuie să se pună un accent deosebit pe regiunile cele mai afectate de criză, care sunt mai puțin echipate pentru a se redresa.

Prin urmare, este necesar să se propună modificări ale domeniului de aplicare și ale obiectivelor specifice ale Fondului european de dezvoltare regională (FEDR), precum și un mecanism flexibil care să poată fi aplicat rapid în cazul în care se produc alte evenimente excepționale de natură să conducă la o situație de criză care să afecteze Uniunea.

Politica de coeziune permite deja o gamă largă de posibilități de finanțare, astfel încât să poată fi adaptată la circumstanțele individuale ale statelor membre și ale regiunilor. Cu toate acestea, pentru a îmbunătăți reziliența și redresarea economică generală la nivelul UE, se propune îmbunătățirea flexibilității investițiilor în cadrul programelor pentru a aborda

deficiențele din sectorul sănătății, pentru a îmbunătăți nivelul de pregătire în fața situațiilor de urgență neprevăzute, pentru a promova crearea de locuri de muncă în întreprinderile mici și mijlocii și pentru a exploata din plin potențialul economic al sectoarelor turismului și culturii.

Pentru a îmbunătăți capacitățile de a preveni urgențele sanitare, de a asigura protecția necesară în eventualitatea apariției lor, de a răspunde rapid în astfel de situații și de a asigura redresarea ulterioară, se propune ca investițiile pentru îmbunătățirea rezilienței sistemelor de sănătate să poată fi programate și puse în aplicare într-un mod cuprinzător. Aceasta presupune ca investițiile să nu se limiteze la infrastructura de punere în aplicare și să poată include investiții în echipamente și materiale necesare pentru a se asigura reziliența sistemelor de sănătate. În plus, având în vedere că, pentru a aborda eficient orice situație de criză care apare, este necesară furnizarea de materiale corespunzătoare, FEDR ar trebui să fie, de asemenea, în măsură să finanțeze achiziționare de materiale pentru a spori reziliența în fața dezastrelor, pe lângă îmbunătățirea rezilienței sistemelor de sănătate. În acest context, este necesar ca statele membre să asigure o abordare coordonată și o complementaritate între investițiile finanțate de [programul în domeniul sănătății] și de FEDR.

Măsurile de izolare luate în contextul pandemiei de COVID-19 vor avea un impact de proporții asupra regiunilor în care sectorul culturii și cel al turismului contribuie în mod semnificativ la economiile regionale. Datele disponibile indică faptul că impactul economic și social care rezultă din restricțiile de călătorie impuse, precum și scăderea încrederii consumatorilor se vor resimți probabil cel mai mult în teritoriile care se bazează într-o mai mare măsură pe turism și servicii hoteliere. Prin urmare, pe lângă posibilitățile de sprijinire a turismului și a culturii în cadrul altor obiective de politică, se propune crearea unui obiectiv specific separat în cadrul obiectivului de politică 4, pentru a permite exploatarea potențialului culturii și turismului în consolidarea dezvoltării economice, a incluziunii sociale și a inovării sociale.

Pentru a stimula creșterea și competitivitatea IMM-urilor cu accent pe crearea de locuri de muncă, obiectivele specifice ale FEDR ar trebui să reflecte crearea de locuri de muncă în întreprinderile mici și mijlocii. Se propune, de asemenea, ca FEDR să sprijine întreprinderile aflate în dificultate în cazul în care sunt instituite măsuri temporare de ajutor de stat ca răspuns la circumstanțe specifice. Această propunere este în concordanță cu abordarea adoptată în temeiul Cadrului temporar pentru măsurile de ajutor de stat pentru a sprijini economia în contextul actualei pandemii de COVID-19 și cu normele de acordare a *ajutoarelor de minimis*.

În cele din urmă, este necesar să se ajusteze indicatorii, pentru a permite utilizarea indicatorilor de realizare și de rezultat referitori la turism și cultură în afara obiectivului de politică 5, în conformitate cu modificările propuse în ceea ce privește obiectivul specific privind cultura și turismul.

Pentru a trage învățăminte din actuala criză, este imperativ ca în cadrul juridic pentru politica de coeziune să fie prevăzute mecanisme la care să se poată recurge rapid dacă apar circumstanțe excepționale în următorul deceniu. Prin urmare, se propun măsuri temporare pentru utilizarea FEDR ca răspuns la circumstanțe excepționale și neobișnuite, pentru a se asigura că, în condiții limitate și specifice, pot fi prevăzute derogări de la anumite norme, pentru a facilita răspunsul la astfel de circumstanțe.

Printre acestea se numără posibilitatea de a extinde domeniul de aplicare al sprijinului pentru FEDR, de exemplu sprijinul pentru capitalul circulant în cadrul IMM-urilor sub formă de

granturi, precum și posibilitatea de a reduce cerințele de concentrare tematică atunci când este necesar, ca măsură temporară pentru a oferi un răspuns eficient la astfel de circumstanțe excepționale și neobișnuite.

- **Coerența cu dispozițiile existente în domeniul de politică vizat**

Propunerea se limitează la o modificare punctuală a propunerii de regulament COM(2018) 372 din 29 mai 2018 și este în concordanță cu cadrul juridic general stabilit pentru fonduri, în special cu propunerea de regulament COM(2018) 375 din 29 mai 2018 și cu propunerea de modificare a acesteia.

Împreună cu propunerea modificată de regulament COM(2018) 375 din 29 mai 2018, aceasta constituie un mijloc de sprijinire a redresării economice și un mecanism de răspuns la criză în cadrul normelor privind gestiunea partajată, în cazul unor evenimente excepționale care conduc la o situație de criză la nivelul Uniunii.

- **Coerența cu alte politici ale Uniunii**

Propunerea se limitează la modificări punctuale ale propunerii de regulament COM(2018) 372 din 29 mai 2018 și își păstrează coerența cu alte politici ale Uniunii, promovând în special complementaritatea și sinergiile cu programul în domeniul sănătății.

2. TEMEI JURIDIC, SUBSIDIARITATE ȘI PROPORȚIONALITATE

- **Temei juridic**

Propunerea se bazează pe articolul 177, pe articolul 178 și pe articolul 349 din TFUE.

- **Subsidiaritate (în cazul competențelor neexclusive)**

Propunerea introduce flexibilitate suplimentară pentru programare, astfel încât statele membre să poată propune intervenții care să combată în mod optim consecințele economice ale crizei provocate de pandemia de COVID-19 și să sprijine redresarea economică pentru toate regiunile. Ea introduce, de asemenea, un mecanism de răspuns la criză în cadrul normelor privind gestiunea partajată, sub forma unor competențe de executare acordate Comisiei, pentru a garanta că, în circumstanțe excepționale, pot fi prevăzute derogări temporare pentru a răspunde unor astfel de evenimente.

- **Proporționalitate**

Propunerea vizează o modificare limitată și direcționată, care nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului de a oferi flexibilități suplimentare în ceea ce privește domeniul de aplicare și obiectivele FEDR necesare pentru sprijinirea redresării economice și pentru pregătirea în vederea unor evenimente excepționale de natură să conducă în viitor la o situație de criză la nivelul Uniunii.

- **Alegerea instrumentului**

Propunerea modifică o propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului.

3. REZULTATELE EVALUĂRILOR EX-POST, ALE CONSULTĂRILOR CU PĂRȚILE INTERESATE ȘI ALE EVALUĂRILOR IMPACTULUI

- **Evaluări ex-post/verificări ale adecvării legislației existente**

N/A

- **Consultări cu părțile interesate**

Nu s-a realizat nicio consultare a părților interesate externe. Cu toate acestea, propunerea vine în urma unor consultări ample cu statele membre și cu Parlamentul European desfășurate în ultimele săptămâni pe tema consecințelor economice ale crizei provocate de pandemia de COVID-19.

- **Obținerea și utilizarea expertizei**

N/A

- **Evaluarea impactului**

S-a efectuat o evaluare a impactului pentru elaborarea propunerii de regulament COM(2018) 372 din 29 mai 2018. Modificările actuale, limitate și punctuale, nu necesită o evaluare separată a impactului.

- **Adecvarea reglementărilor și simplificarea**

N/A

- **Drepturile fundamentale**

N/A

4. IMPLICAȚII BUGETARE

Modificarea propusă nu implică modificări ale propunerii de Regulament al Consiliului de stabilire a cadrului financiar multianual pentru perioada 2021-2027 din 2 mai 2018 [COM(2018) 322]. Sumele aferente FEDR și Fondului de coeziune pentru perioada 2021-2027 rămân neschimbate.

5. ALTE ELEMENTE

- **Planuri de punere în aplicare și modalități de monitorizare, evaluare și raportare**

Punerea în aplicare a măsurilor va fi monitorizată și raportată în cadrul mecanismelor de raportare stabilite în propunerea de regulament COM(2018) 375 din 29 mai 2018 și în propunerea de regulament COM(2018) 372 din 29 mai 2018.

- **Documente explicative (în cazul directivelor)**

N/A

- **Explicații detaliate ale dispozițiilor specifice ale propunerii**

Se propune modificarea propunerii de regulament COM(2018) 372 din 29 mai 2018, după cum urmează:

- (1) articolul 2 alineatul (1) litera (a) punctul (iii) se modifică astfel încât titlul obiectivului specific să includă și crearea de locuri de muncă;
- (2) articolul 2 alineatul (1) litera (d) punctul (ii) se modifică astfel încât să asigure sprijin pentru promovarea rezilienței educației și formării la distanță și online;
- (3) articolul 2 alineatul (1) litera (d) punctul (iv) se modifică astfel încât titlul obiectivului specific să includă reziliența sistemelor de sănătate;

- (4) la articolul 2 alineatul (1) litera (d) se adaugă un nou obiectiv specific referitor la cultură și turism, sub forma unui nou punct, (v);
- (5) la articolul 4 alineatul (1), se adaugă un nou paragraf pentru a asigura eligibilitatea materialelor critice necesare pentru consolidarea rezilienței în fața dezastrelor și pentru creșterea rezilienței sistemelor de sănătate;
- (6) articolul 6 alineatul (1) litera (d) se modifică pentru a permite ca FEDR să sprijine întreprinderile aflate în dificultate în cazul în care sunt instituite măsuri temporare de ajutor de stat ca răspuns la circumstanțe specifice;
- (7) se adaugă un nou articol 11a pentru adoptarea unor măsuri temporare care să permită o extindere punctuală a domeniului de aplicare al FEDR, de exemplu în ceea ce privește capitalul circulant în cadrul IMM-urilor sub formă de granturi, precum și o derogare de la cerințele privind concentrarea tematică și alocarea minimă pentru dezvoltarea urbană durabilă în cazul unor circumstanțe excepționale și neobișnuite în contextul Pactului de stabilitate și de creștere;
- (8) anexa I se modifică pentru a permite utilizarea indicatorilor de realizare și de rezultat referitori la turism și cultură în afara obiectivului de politică 5.

Propunere modificată de

REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI**privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune**

Propunerea Comisiei COM(2018) 372 se modifică după cum urmează:

- (1) se introduce următorul considerent (7a):

„(7a) Deoarece întreprinderile mici și mijlocii (IMM) reprezintă coloana vertebrală a economiei europene, FEDR ar trebui să sprijine în continuare dezvoltarea IMM-urilor prin consolidarea creșterii și competitivității acestora. Totodată, luând în considerare impactul potențial profund al pandemiei de COVID-19 sau al altor eventuale situații de criză care ar putea apărea în viitor și care ar putea avea un impact asupra întreprinderilor și ocupării forței de muncă, FEDR ar trebui să sprijine redresarea în urma crizei respective prin sprijinirea creării de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor.”;

- (2) se introduce următorul considerent (10a):

„(10a) În vederea unei mai bune pregătiri pentru învățarea și formarea la distanță și online într-un mod incluziv din punct de vedere social, în misiunea sa de îmbunătățire a accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții, FEDR ar trebui să contribuie în special la promovarea rezilienței în învățarea la distanță și online. Eforturile de asigurare a continuității educației și formării în cursul pandemiei de COVID-19 au scos în evidență deficiențe importante în ceea ce privește accesul la echipamentele TIC necesare și la posibilitățile în materie de conectivitate ale cursanților din medii defavorizate și din regiuni îndepărtate. În acest context, FEDR ar trebui să sprijine punerea la dispoziție a echipamentelor TIC și a conectivității necesare, promovând astfel reziliența sistemelor de educație și de formare pentru învățarea la distanță și online.”;

- (2) se introduce următorul considerent (10b):

„(10b) În vederea consolidării capacității sistemelor de sănătate publică de a preveni, de a răspunde rapid și de a se redresa în urma unor situații de urgență sanitară, FEDR ar trebui să contribuie, de asemenea, la reziliența sistemelor de sănătate. În plus, după ce pandemia fără precedent de COVID-19 a evidențiat importanța disponibilității imediate a unor materiale critice pentru a oferi un răspuns eficace într-o situație de urgență, domeniul de aplicare al sprijinului FEDR ar trebui să fie extins pentru a permite achiziționarea de materiale necesare pentru consolidarea rezilienței în fața dezastrelor și pentru creșterea rezilienței sistemelor de sănătate. Atunci când se achiziționează materiale pentru consolidarea rezilienței sistemelor de sănătate, acestea ar trebui să fie în concordanță cu strategiile naționale în domeniul sănătății, să nu le depășească pe acestea și să asigure complementaritatea cu [programul în domeniul sănătății], precum și cu capacitățile rescEU în cadrul Mecanismului de protecție civilă al Uniunii (UCPM).”;

- (3) se introduce următorul considerent (10c):

„(10c) Pentru a putea sprijini economiile regionale puternic dependente de sectoarele turismului și culturii, ar trebui prevăzut un obiectiv specific în acest sens. Aceasta ar permite exploatarea întregului potențial al culturii și turismului pentru redresarea economică, incluziunea socială și inovarea socială, fără a aduce atingere posibilităților de a oferi sprijin din partea FEDR sectoarelor respective în cadrul altor obiective specifice.”;

- (4) Considerentul 21 se înlocuiește cu următorul text:

„(21) În același timp, este important să se clarifice acele activități care nu intră în sfera de aplicare a FEDR și a Fondului de coeziune, inclusiv investițiile destinate reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră din activitățile enumerate în anexa I la Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului(*) în vederea evitării duplicării resurselor financiare disponibile, care există deja ca parte din respectiva directivă. De asemenea, FEDR și Fondul de coeziune nu ar trebui să sprijine întreprinderile aflate în dificultate, astfel cum sunt definite în Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei(**), cu excepția cazului în care acest lucru este permis în temeiul cadrelor temporare privind ajutoarele de stat instituite pentru a răspunde circumstanțelor excepționale. În plus, ar trebui să se stabilească în mod explicit că țările și teritoriile de peste mări enumerate în anexa II la TFUE nu sunt eligibile pentru a beneficia de sprijin din partea FEDR și a Fondului de coeziune.

(*) Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 2003 de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul Comunității și de modificare a Directivei 96/61/CE a Consiliului (JO L 275, 25.10.2003, p. 32).

(**) Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat (JO L 187, 26.6.2014, p. 1).”;

- (5) se introduce următorul considerent (27a):

„(27a) Pentru a permite o reacție rapidă la circumstanțe excepționale și neobișnuite, astfel cum sunt menționate în Pactul de stabilitate și de creștere, care pot apărea în timpul perioadei de programare, ar trebui prevăzute măsuri temporare pentru a facilita utilizarea sprijinului din partea FEDR ca răspuns la aceste circumstanțe. În plus, competențele de executare în ceea ce privește măsurile temporare de utilizare a fondurilor ca răspuns la circumstanțe excepționale și neobișnuite ar trebui să fie adoptate fără proceduri ale comitetului, dat fiind că domeniul de aplicare este determinat de Pactul de stabilitate și de creștere și se limitează la măsurile stabilite în prezentul regulament.”;

- (6) la articolul 2, alineatul (1) se modifică după cum urmează:

- (a) la litera (a), punctul (iii) se înlocuiește cu următorul text:

„(iii) impulsivitatea creșterii și competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor”;

- (b) litera (d) se modifică după cum urmează:

- (i) punctul (ii) se înlocuiește cu următorul text:

„(ii) îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin

dezvoltarea infrastructurii, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online;”;

(ii) punctul (iv) se înlocuiește cu următorul text:

„(iv) asigurarea accesului egal la asistență medicală și promovarea rezilienței sistemelor de sănătate;”;

(iii) se adaugă punctul (v), cu următorul text:

„(v) amplificarea rolului culturii și al turismului în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială;”;

(7) la articolul 4 alineatul (1) se adaugă următorul paragraf:

„Pentru a contribui la obiectivul specific din cadrul OP 2 prevăzut la articolul 2 alineatul (1) litera (b) punctul (iv) și la obiectivul specific din cadrul OP 4 prevăzut la litera (d) punctul (iv) de la articolul respectiv, FEDR sprijină, de asemenea, achiziția de materiale necesare pentru consolidarea rezilienței sistemelor de sănătate și pentru creșterea rezilienței în fața dezastrelor.”;

(8) la articolul 6 alineatul (1), litera (d) se înlocuiește cu următorul text:

„(d) întreprinderile în dificultate, astfel cum sunt definite la articolul 2 alineatul (18) din Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei, cu excepția cazului în care acest lucru este autorizat în temeiul unui cadru temporar privind ajutoarele de stat instituit pentru a răspunde unor circumstanțe excepționale;”;

(9) se introduce capitolul IIa, cu următorul text:

„CAPITOLUL IIa

Măsuri temporare ca răspuns la circumstanțe excepționale și neobișnuite

Articolul 11a

Măsuri temporare pentru utilizarea FEDR ca răspuns la circumstanțe excepționale și neobișnuite

În cazul în care, după [*data intrării în vigoare a prezentului regulament*], Consiliul a recunoscut apariția unui eveniment neobișnuit care nu se află sub controlul unuia sau mai multor state membre și care are un impact major asupra poziției financiare a bugetului general sau o recesiune economică gravă pentru zona euro sau pentru Uniune în ansamblu, astfel cum se menționează la articolul 5 alineatul (1) al zecelea paragraf, la articolul 6 alineatul (3) al patrulea paragraf, la articolul 9 alineatul (1) al zecelea paragraf și la articolul 10 alineatul (3) al patrulea paragraf din Regulamentul (CE) nr. 1466/97(*) sau apariția unor evenimente economice negative neprevăzute cu consecințe nefavorabile majore pentru finanțele publice, astfel cum se menționează la articolul 3 alineatul (5) și la articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1467/97(**), Comisia poate, prin intermediul unei decizii de punere în aplicare și pe perioada definită în decizia respectivă:

- (a) să extindă domeniul de aplicare al sprijinului acordat prin FEDR, prin derogare de la articolul 4, pentru a sprijini măsurile care sunt strict necesare pentru a răspunde unor astfel de circumstanțe excepționale sau neobișnuite, în special prin finanțarea capitalului circulant al IMM-urilor sub formă de granturi;
- (b) să reducă cerințele privind concentrarea tematică și cerințele privind alocarea minimă stabilite pentru dezvoltarea urbană durabilă, prin derogare de la articolul 3 și de la articolul 9 alineatul (2).

(*) Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice (JO L 209, 2.8.1997, p. 1).

(**) Regulamentul (CE) nr. 1467/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind accelerarea și clarificarea aplicării procedurii de deficit excesiv (JO L 209, 2.8.1997, p. 6).”;

(10) Anexa I se modifică în conformitate cu anexa la prezenta propunere.

Adoptat la Bruxelles,

Pentru Parlamentul European
Președintele

Pentru Consiliu
Președintele